

Αριθ. Πρωτ.: 29285

Αθήνα, 09 Σεπ. 2015

Προς
τα Κόμματα των Εκλογών
της 20.09.2015
Υπόψη
Υπευθύνων Τομέα
Δημοσίων Έργων

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΑΤΕ¹

για τα επείγοντα και άμεσα προβλήματα του κλάδου των κατασκευών με τεράστιες επιπτώσεις στην οικονομία της Χώρας

Ενόψει των εκλογών και με την βεβαιότητα ότι θα διατυπωθούν θέσεις και απόψεις κατά τις προεκλογικές σας τοποθετήσεις αναφορικά με τα δημόσια έργα στη Χώρα, ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών - ΣΑΤΕ επιθυμεί, κατά τρόπο απολύτως συνοπτικό, να θέσει υπόψη σας τα άμεσα και βραχυπρόθεσμα ζητήματα τα οποία ταλανίζουν τον κλάδο των κατασκευών, με τεράστιες, όπως είναι γνωστό, επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας και της απασχόλησης.

1. ΕΣΠΑ 2007-2013 - Πληρωμές, ομαλοποίηση ρυθμού εκτέλεσης των έργων

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, έως το τέλος Αυγούστου, οι ανεξόφλητες πιστοποιημένες εργασίες έργων του ΕΣΠΑ, ανέρχονταν σε € 1 δισ.. Οι καθυστερήσεις αφορούν, τουλάχιστον, το τελευταίο πεντάμηνο και ως συνέπεια έχουν:

(α) να περιέλθουν σε ασφυκτική οικονομική κατάσταση στο σύνολό τους οι εργοληπτικές επιχειρήσεις, κυρίως οι μικρές και μεσαίες, σε βαθμό να κινδυνεύουν με οριστική αναστολή της λειτουργίας τους,

(β) να διακοπεί η εκτέλεση των περισσότερων δημόσιων έργων, με κίνδυνο να μην έχουν ολοκληρωθεί ως το τέλος του χρόνου και άρα να κινδυνεύουν με απένταξη από τα κοινοτικά προγράμματα, διακοπή της χρηματοδότησής τους από τα κοινοτικά ταμεία, αλλά και επιστροφή στην Ε.Ε. των κονδυλίων τα οποία έχουν δαπανηθεί για τα συγκεκριμένα ημιτελή έργα, εάν αυτά δεν ολοκληρωθούν εγκαίρως με εθνικούς πόρους, που σήμερα φαντάζει και το πιο πιθανό σενάριο,

(γ) να τεθεί σε διαθεσιμότητα η συντριπτική πλειοψηφία των απασχολουμένων σε όλα τα δημόσια έργα, οξύνοντας περαιτέρω το πρόβλημα της ανεργίας,

(δ) να παρουσιαστούν αντικειμενικά προβλήματα στην ανταπόκριση των εργοληπτικών εταιρειών σε ό,τι αφορά τις φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις τους και

(ε) να δημιουργηθούν οξυμένα προβλήματα στους πολλαπλάσιους προμηθευτές, υπεργολάβους και άλλους συνεργαζόμενους, αμέσως ή εμμέσως, με τις εργοληπτικές εταιρείες.

¹ Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών - ΣΑΤΕ δημιουργήθηκε το 1965 και αποτελεί τον κατ' εξοχήν εκπρόσωπο της εταιρικής εργοληπτικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα την τελευταία 50ετία, με περισσότερες από 900 Εργοληπτικές Εταιρείες - Ενεργά Μέλη σε όλη την Ελλάδα τα οποία εξυπηρετούνται από τα Κεντρικά Γραφεία του Συνδέσμου στην Αθήνα και έξι Περιφερειακά Γραφεία στις πόλεις: Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Πάτρα, Κοζάνη, Κομοτηνή και Ηράκλειο Κρήτης.

Με δεδομένο ότι τα λεφτά τα οποία επενδύονται στα δημόσια έργα ανακυκλώνονται άμεσα και πολλαπλάσια στην οικονομία, γεγονός διαπιστωμένο τόσο παγκόσμια όσο και στη Χώρα μας, αλλά κι ότι από το σύνολο των ποσών για τα έργα, τα οποία καταβάλλονται ουσιαστικά από την Ε.Ε., χωρίς να εισφέρει ούτε ένα ευρώ ο Έλληνας φορολογούμενος, το 40% επιστρέφει στα δημόσια ταμεία (ως φορολογικά έσοδα και ασφαλιστικές εισφορές) γίνεται αντιληπτό ότι οι καθυστερήσεις των πληρωμών εκτελεσμένων εργασιών, έχουν πολλαπλασιαστική αρνητική επίπτωση στο σύνολο της εγχώριας οικονομίας αλλά και την δημοσιονομική θέση της χώρας μας.

Επιπροσθέτως και με, επίσης, δεδομένο, ότι η εκταμίευση των κονδυλίων από τα ταμεία της Ε.Ε. - εκταμίευση η οποία πλέον θα αφορά στο 100% της δαπάνης - εξαρτάται από την έγκαιρη εξόφληση των εκτελεσμένων εργασιών από τις δημόσιες αρχές, καθίσταται πρόδηλος ο κίνδυνος να μην απορροφηθούν τα κοινοτικά κονδύλια στο επιθυμητό επίπεδο.

Τέλος δεν πρέπει να παραληφθεί η τεράστια σημασία και ωφέλεια για τους λοιπούς κλάδους της οικονομίας, από την ταχεία ολοκλήρωση και χρήση των υπό κατασκευή υποδομών και έργων.

2. ΕΣΠΑ 2007-2013 - Επιμήκυνση περιόδου απορρόφησης

Το πρόγραμμα, σε ό,τι αφορά την υλοποίησή του, ολοκληρώνεται στο τέλος του χρόνου και σε ό,τι αφορά τον απολογισμό του, στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2016.

Δεδομένου ότι, για διάφορους, αντικειμενικούς λόγους (διαπραγματεύσεις για νέα συμφωνία με θεσμούς, διακοπή πληρωμών έργων λόγω έλλειψης ταμειακών διαθέσιμων του Υπουργείου Οικονομικών, περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων κλπ.), παρατηρήθηκαν σοβαρά προβλήματα καθυστέρησης του προγράμματος εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων έργων, είναι ανάγκη να ασκηθεί πίεση στα κοινοτικά όργανα για παράταση στην ημερομηνία λήξης του ΕΣΠΑ 2007-2013, ώστε να επιτευχθεί η πλήρης απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων. Προς αυτό το σκοπό έχουν ήδη καταβληθεί προσπάθειες της Ελληνικής Δημοκρατίας, οι οποίες εκτιμούμε ότι θα πρέπει να ενταθούν.

3. Μη καταβολή ΦΠΑ σε ορισμένες κατηγορίες έργων - Μη επιστροφή πιστωτικού ΦΠΑ - Μείωση παραγγελιών στα εγχωρίως παραγόμενα δομικά προϊόντα

Με μία ξαφνική θέσπιση διάταξης στις 8.8.2014 (παρ. 10 άρθρου 1 του Ν.4281/2014, ΦΕΚ Α' 160-8.8.2014), έχει διαταραχθεί το καθεστώς ΦΠΑ σε ορισμένες κατηγορίες δημοσίων έργων, προκαλώντας σημαντικότερα προβλήματα ρευστότητας από την μη πληρωμή του ΦΠΑ σε εργοληπτικές επιχειρήσεις με συνέπεια τα αλυσιδωτά οικονομικά προβλήματα σε ένα ευρύ φάσμα της οικονομίας. Η συνακόλουθη μη επιστροφή πιστωτικού ΦΠΑ στις επιχειρήσεις του κλάδου, ισοδυναμεί, αφενός, με de facto δανεισμό του δημοσίου από τις εργοληπτικές επιχειρήσεις, αφετέρου, με κίνδυνο διακοπής των προμηθειών υλικών από τις ελληνικές βιομηχανίες, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να καταλογίζουν τον ΦΠΑ στα τιμολόγια τους, ενώ υπαρκτός είναι και ο κίνδυνος περαιτέρω απαξίωσης των εγχωρίων δομικών προϊόντων από την οικονομικά πιο συμφέρουσα προσφυγή απόκτησής τους με ενδοκοινοτικές συναλλαγές, αφού δεν είναι υποχρεωτική η χρέωση ΦΠΑ σ' αυτές.

4. Περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων (Capital Controls)

Τα μέτρα τα οποία ελήφθησαν στο πλαίσιο των Capital Controls, έθιξαν, όπως γίνεται αντιληπτό, ποικιλοτρόπως και καίρια, την δραστηριότητα των εργοληπτικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε τις εισαγωγές μηχανημάτων έργων, ανταλλακτικών και υλικών, με άμεσες επιπτώσεις στην εκτέλεση των δημόσιων έργων.

Είναι ανάγκη, τα όποια μέτρα στο πλαίσιο αυτό, να συζητούνται άμεσα με τους εκπροσώπους του κλάδου, για να αποτραπούν πρόσθετα και αδικαιολόγητα προβλήματα, ειδικά στα συγχρηματοδοτούμενα έργα του ΕΣΠΑ 2007-2013.

5. ΕΣΠΑ 2014-2020 - Ομαλή συνέχιση, επέκταση και ανασχεδιασμός

Το πρόγραμμα είχε εγκριθεί και σχεδιαστεί με βάση τα στοιχεία της περιόδου 2009, δηλαδή πριν την εκδήλωση της κρίσης και της μεγάλης ύφεσης που έπληξε την ελληνική οικονομία. Εκ των πραγμάτων, είναι αναγκαίος ένας άμεσος ανασχεδιασμός του νέου ΕΣΠΑ, η αναθεώρηση ως προς την κατανομή των κονδυλίων στις Περιφέρειες της Χώρας και τους άξονες προτεραιότητας, η επιτάχυνση της έναρξης υλοποίησής του, δεδομένης της σημασίας του στην επανεκκίνηση της οικονομίας συνολικά και εάν είναι εφικτό η αύξηση των συνολικών κονδυλίων προς την Ελλάδα, από την υφιστάμενη πρόβλεψη των €20 δισ..

Ειδικότερα, ο ανασχεδιασμός του νέου ΕΣΠΑ πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη την αύξηση συμμετοχής/κατανομής σ' αυτό των δημόσιων έργων, αφενός γιατί κατ' αυτό τον τρόπο θα εξασφαλιστούν οι απαραίτητες υποδομές σε όλους τους τομείς, αφετέρου λόγω της πολλαπλασιαστικής απόδοσης των δαπανών για έργα στο σύνολο της οικονομίας και, βεβαίως, της άμεσης επίπτωσης στο οξύτατο, σήμερα, πρόβλημα της ανεργίας.

6. Νέο νομοθετικό πλαίσιο

Ο ΣΑΤΕ, καταθέτει τις πάγιες θέσεις του για την ανάγκη κατάρτισης ενός νέου νομοθετικού πλαισίου, σχεδιασμού, δημοπράτησης, ανάθεσης, εκτέλεσης και επίβλεψης των δημοσίων έργων, ενιαίου για όλους τους φορείς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, με βασικό άξονα την δημοσιότητα ως αναγκαίας και ικανής συνθήκης για την επίτευξη συνθηκών διαφάνειας στην παραγωγή των δημοσίων έργων.

Σε κάθε περίπτωση το νέο νομοθετικό πλαίσιο, πέραν από την απαιτούμενη συμφωνία του με τις κοινοτικές οδηγίες, θα πρέπει να υιοθετήσει τις ευρωπαϊκές καλές πρακτικές, να αποβλέπει στη μείωση της γραφειοκρατίας και την ενίσχυση της διαφάνειας και των αρχών του ανταγωνισμού, ζητήματα που θα επιδράσουν στη οικονομικά βέλτιστη κατασκευή των έργων, με άμεση αύξηση της ευημερίας των πολιτών της Ελλάδας.

Η συχνή και αποσπασματική αλλαγή της νομοθεσίας, από διαφορετικούς, μάλιστα, φορείς, έχει αποδειχτεί, τα προηγούμενα χρόνια, αιτία πολλών προβλημάτων και αδιαφάνειας στον τομέα, τα οποία υφίσταται και συνολικά ο κλάδος.

Τονίζεται η σημασία της συμμετοχής των παραγωγικών φορέων στην διαμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου, διότι αυτοί είναι οι κατ' εξοχήν θιγόμενοι από τα σημερινά προβλήματα.

7. Εθνικό Συμβούλιο Στρατηγικής Κατασκευών

Με δεδομένα:

α) το τεράστιο έλλειμμα υποδομών στην Χώρα, σχεδόν σε όλους τους τομείς [εθνικό οδικό δίκτυο – δευτερεύον δίκτυο, υποδομές σε λιμάνια, αεροδρόμια, σιδηροδρομικό δίκτυο, υποδομές σε έργα προστασίας περιβάλλοντος (υδρεύσεις, αποχετεύσεις, βιολογικοί, διαχείριση στερεών αποβλήτων), γεωργία, ενέργεια, παιδεία και υγεία],

β) τις δυνατότητες αξιοποίησης των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων που ήδη υφίστανται ή πρόκειται να ενεργοποιηθούν βραχυπρόθεσμα,

γ) τον μεγάλο πολλαπλασιαστή δημοσίων επενδύσεων έργων υποδομής και την ταχύτατη διασπορά των χρημάτων σε όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας,

είναι εμφανής και απαραίτητη όσο ποτέ άλλοτε η αναγκαιότητα ταχύτατης προώθησης δημοσίων έργων αλλά με τρόπο στοχευμένο και αποτελεσματικό.

Σε αυτό το πλαίσιο ο ΣΑΤΕ, προτείνει την δημιουργία ενός Εθνικού Συμβουλίου Στρατηγικής Κατασκευών, ως βασική προϋπόθεση για την πλήρη και άριστη εκμετάλλευση των διατιθέμενων πόρων σε δημόσια έργα.

Το προτεινόμενο Συμβούλιο θα αποτελεί γνωμοδοτικό-εισηγητικό όργανο της Πολιτείας για θέματα που αφορούν στην χάραξη μακροχρόνιας στρατηγικής για την εγχώρια κατασκευαστική βιομηχανία και την πολιτική γύρω από αυτήν.

Η πρόταση υπαγορεύεται από την ανάγκη ύπαρξης ενός μόνιμου συμβουλευτικού κυβερνητικού και κλαδικού οργάνου, το οποίο θα βρίσκεται σε διαρκή επαφή με τα τεκταινόμενα σε όλους τους τομείς των κατασκευών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, θα μελετά τα φαινόμενα, τις δράσεις και τις εξελίξεις στους τομείς αυτούς, θα συνάγει τα αναγκαία συμπεράσματα και θα θέτει αυτά στη διάθεση της Πολιτείας υπό μορφή προτάσεων, μεθόδων και μέτρων πρακτικής εφαρμογής στους δυναμικούς και κρίσιμους τομείς των κατασκευών.

Το Εθνικό Συμβούλιο θα διαμορφώσει τις συνθήκες ισχυροποίησης όλης της εγχώριας κατασκευαστικής βιομηχανίας με στόχο την συστηματική και αυξανόμενη εξωστρέφειά της.

Όπως προλογικά αναφέραμε, η παράθεση των θεμάτων γίνεται κατά τρόπο συνοπτικό στο παρόν σημείωμα και για οποιαδήποτε περαιτέρω συζήτηση ή διευκρίνιση, ο ΣΑΤΕ είναι στη διάθεση των εκπροσώπων των κομμάτων ανά πάσα στιγμή.

Κοινός στόχος, πιστεύουμε, είναι η προώθηση των ζητημάτων τα οποία άπτονται της αντιμετώπισης των κρίσιμων σημερινών κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων και δημιουργίας της βάσης για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΑΤΕ

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ